

YEREL DEMOKRASİNİN GELİŞİMİ SÜRECİNDE KENT KONSEYLERİNİN ROLÜ VE İŞLEVSELLİĞİ: BURSA VE YALOVA KENT KONSEYİ ÖRNEĞİ¹

Murat YAMAN²

Murat KÜÇÜKŞEN³

ÖZ

Kent konseyleri, yerelde halkın karar alma süreçlerine katılımını sağlayan ve yöneten-yönetilen kesimi “birlikte yönetim” anlayışı etrafında birleştiren demokratik bir oluşumdur. Kent konseyleri, 1980’li yıllardan itibaren değişen yönetim anlayışının bir yansıması olarak ortaya çıkmıştır. Günümüz yönetim anlayışında, temsili demokrasinin yaratmakta olduğu sıkıntılara bir çözüm olarak düşünülen “kent konseyleri”, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, çevreye duyarlılık, ortak karar alma, sivil toplumun gücünü artırma, yönetimde şeffaflık ve hesap verilebilirliği sağlama gibi birçok önemli işleve sahiptir. Bu işlevler, kent konseylerinin birer yerel demokrasi aracı olmasını sağlamıştır. Öte yandan, kent konseyleri uygulama noktasında yaşadığı sıkıntılardan ötürü, yeterince işlevsel olamamaktadır. Buradan hareketle, bu çalışmanın amacını; yerel demokrasinin gelişimi sürecinde kent konseylerinin rolü ve işlevselliğinin alan araştırması üzerinden ölçülmesi ve değerlendirilmesi oluşturmaktadır. Araştırmada, uygulama alanı, Bursa Kent Konseyi ve Yalova Kent Konseyidir. Alan araştırması, eski ve yeni kent konseyi genel sekreterleri düzeyinde, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan mülakat tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, kent konseylerinin yerelde demokratik kültürün yerleştirilmesinde önemli rollerinin bulunduğu anlaşılmıştır. Ancak, kent konseylerinin işlevselliğini doğrudan etkileyen katılım, mevzuat, örgütsel ve bütçe noktalarında yaşanan problemlerin yapıyı etkisiz kıldığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlardan hareketle, önerilerin geliştirilmesi yoluna gidilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Demokrasi, Yerel Demokrasi, Kent Konseyi, Katılım, Bursa ve Yalova Kent Konseyi.

JEL Kodları: O18, H83, H79

¹ Bu makale, 2016 yılında Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalında Murat Küçükşen tarafından savunulan yüksek lisans tez çalışmasından türetilmiştir.

² Yrd. Doç. Dr., Dumlupınar Üniversitesi, murat.yaman@dpu.edu.tr, Tel No: 05316622706.

³ Öğr. Gör., Bayburt Üniversitesi, muratkucuksen@bayburt.edu.tr, Tel No: 05394384549.

**THE ROLE AND FUNCTIONING OF THE CITY COUNCIL IN THE DEVELOPMENT
COURSE OF LOCAL DEMOCRACY: THE CASE OF BURSA AND YALOVA CITY COUNCIL**

ABSTRACT

City councils are a democratic organizations that bring local participation in the decision-making process of the people and gather the ruling and the ruled sections around a "co-administration" mentality. City councils have emerged as a reflection of the changing administration approach since the 1980s. "City councils", which are thought to be a controversial solution to the democracy of the present day, have many important functions such as social assistance and solidarity, environmental awareness, joint decision making, increasing civil society's power, transparency in management and accountability. These functions ensured that city councils were a tool of local democracy. On the other hand, city councils are not functional enough because of the difficulties experienced during implementation. From this point fo view, the purpose of this study is; to measure and evaluate local democracy through field research of the role and function of city councils in the course of development. In the research, the application area is Bursa City Council and Yalova City Council. The fieldwork is conducted using the interview technique, one of the qualitative research methods, at the level of present and former general secretaries of the city councils. The survey demonstrated that the city councils have important roles in establishing democratic culture locally. However, it is observed that problems regarding participation, legislation, organization and budget that directly affect the functioning of the city councils in operational issues. Some suggestions have been made to these problems based on the field work.

Keywords: Democracy, Local Democracy, City Council, Participation, Bursa and Yalova City Council

JEL Codes: O18, H83, H79

GİRİŞ

1980’li yıllardan itibaren yaşanan küreselleşme (globalleşme) süreci, ekonomik, siyasal ve toplumsal boyutlarda olduğu kadar yönetsel boyutta da hızlı ve köklü değişimlere sebep olmuştur. Geleneksel yönetim anlayışının katı, hiyerarşik, gizlilik esaslı ve katılımcılıktan uzak yönetim yapısı, yeni yönetim anlayışında esnek, vatandaş odaklı, şeffaf ve katılımcı bir yönetim yapısına dönüşmektedir. Bu durum, kamu yönetiminde yeniden yapılanmaların temelini oluşturmuştur.

Kamu yönetimdeki değişimlerle bağlantılı bir şekilde, günümüzde evrensel bir olgu haline gelen “demokrasi” kavramından beklentilerde değişmektedir. İlk olarak, demokrasi, “doğrudan demokrasi” şeklinde ortaya çıkmış, yüzyıllar sonra “temsili demokrasi” halini almıştır. Günümüzde temsili demokrasinin krizde olduğu sürekli dillendirilmekte ve ciddi eleştirilere konu olmaktadır. Bu durumdan dolayı, yeni alternatifler üzerinde durulmaktadır. “Katılımcı demokrasi” ve “müzakereci demokrasi” gibi farklı demokrasi yaklaşımları bu doğrultuda ortaya çıkmıştır.

Bir başka nokta, demokrasinin evrensel, ulusal ve yerel boyuttaki işlerliğidir. Evrensel ve ulusal anlamda demokrasinin sağlanmasının günümüzdeki yetersizliği ve zorluğu, bizi yerele daha çok yaklaştırmaktadır. Demokratik değerlerin yerelden başlayıp, ulusal hale dönüşmesi daha uygun ve etkili bir demokrasiyi bizlere sunması açısından önemlidir. Bundan dolayı, yerel demokrasi kavramı değer kazanmaya başlamıştır.

Hem yönetim anlayışı hem de demokrasi boyutunda yaşanan dönüşümlerin yönüne bakıldığında, vatandaş odaklılığa ve katılımcılığa vurgu yapıldığı görülmektedir. Bu doğrultuda, “yerel yönetimler” vatandaşa en yakın yönetim birimi olması ve katılıma olanak tanınması açısından en elverişli yapılar olarak değerlendirilmektedir. Katılımın sağlanması için yer (alan) bulunduğu göre, katılımı sağlayacak olan mekanizmalarında oluşturulması önem arz etmektedir. Çalışmamızın konusunu ve temelini oluşturan “kent konseyleri”, günümüzde bu ihtiyaca cevap vermek amacıyla oluşturulmuş bir demokratik yapılanmadır.

Kent konseyleri birer demokrasi platformu olarak ortaya çıkmıştır. 1990’lı yılların başından itibaren başlayan Yerel Gündem 21 sürecinin hazırladığı zemin üzerine inşa edilen kent konseyleri; katılım, birlikte yönetim, duyarlılık, kentsel bilinç oluşturma gibi amaçları ile yerelde demokrasinin benimsenmesi ve güçlendirilmesini hedefleyen yapılardır. Öte yandan, kent konseyleri, kendi yönetsel yapılanması, mevzuat ve siyasal kültürden kaynaklanan birçok sorunla da karşılaşmaktadır. Bu sayılan noktalarda yaşanan temel sorunlar, kent konseylerine işlevsel açıdan olumsuz yansımaktadır.

Bu çalışmada, yerel demokrasinin gelişimi sürecinde kent konseylerinin rolü ve işlevselliği, iki uygulama alanı üzerinden değerlendirilmeye çalışılacaktır. İlk kısımda, kavramsal bir çerçeve sunulacak olup, ikinci kısımda ise mevzuat dâhilinde kent konseylerinin tanımı,

görevleri, işlevleri ve yapısına yönelik bilgiler verilecektir. İzleyen bölümde, Bursa ve Yalova Kent Konseyi üzerinde yapılan alan araştırması üzerinde ayrıntılı bir şekilde değinilecektir. Sonuç bölümünde ise, genel bir değerlendirme yapıldıktan sonra, kent konseylerinin daha sorunsuz, işlevsel ve etkin olmasına yönelik önerilerimiz sunulacaktır.

1. KAVRAMSAL ALT YAPI: YEREL YÖNETİMLER, DEMOKRASİ/YEREL DEMOKRASİ VE KATILIM

Bir ülkede, çeşitli yönetsel faaliyetler ve hizmetlerin tek elde, yani devletin yönetsel tüzel kişiliğinde toplanması veya bu hizmetlerin belli bir kısmının genel yönetime mensup olmayan, başka özerk yönetsel kuruluşlara verilmesi mümkündür. Nitekim Anayasamızın 123'üncü maddesinde, yönetimin kuruluş ve görevlerinde merkezden yönetim ve yerinden yönetim ilkelerinin uygulanacağı belirtilmiştir (Gözübüyük, 2006: 94). Yerinden yönetim ilkelerinin uygulanmakta olduğu yerel yönetimler, yerel hizmetlerinin sunulması, yerel katılım ve demokrasinin sağlanmasında önemli ve vazgeçilmez kurumlardır.

Evrensel normlara göre yerel yönetimler, belli bir coğrafi alanda (kent, köy, il, vb.) yaşayan yerel topluluğun bireyelerine, bir arada yaşanılması nedeniyle kendilerini en çok ilgilendiren konularda hizmet üretmek amacıyla kurulan, karar organları yerel toplulukça seçilerek göreve getirilen, yasalarla belirlenmiş görevlere ve yetkilere, özel gelirlere, bütçeye ve personele sahip, merkezi yönetimle olan ilişkilerinde yönetsel özerklikten yararlanan kamu tüzel kişileridir (KAYA, 1992: 1). Diğer bir anlatımla yerel yönetimler, yerelde halkın kendi kendini yönetmesine imkân tanıyan özerk kurumlardır (Keleş, 1992: 11). İdarenin bütünlüğü ilkesine ve Anayasaya uygun olarak il, belediye ve köyler gibi yerel birimlere, çeşitli şekillerde hizmet götürmeye yetkili ve sorumluluğunda olan temsili yapılı oluşumlardır.

Öte yandan, yerel yönetimlerin önemini belirten en dikkat çekici nitelik; bu birimlerin yerelde demokrasinin gelişmesine ve halkın yönetimde söz sahibi olmasına yaptığı katkılardır. Yerel yönetimlerde yönetenlerle yönetilenler arasındaki toplumsal ve mekânsal uzaklık en aza indiğinden, yönetilenler yönetilenleri daha etkili ve doğrudan denetleyebilirler (Pustu, 2005: 124). Ayrıca, yerinden yönetimler yani yerel yönetimler, katılım, esneklik, örgütlenme, hızlılık, çoğulculuk gibi temel noktalarda halka söz hakkı tanımak ve örgütsel işleyişi kolaylaştırmak yönlerinden merkezi yönetimlere nazaran daha üstündürler (Arıkboğa, 1998: 1). Yerel yönetim birimleri, yerelde bir demokrasi ve katılım kültürü yaratarak hizmetlerin ortaklaşa ve hemşehrilik bilinci çerçevesinde sunulmasını sağlayabilirler.

Yerel yönetimler kavramından sonra açıklanması gereken bir başka önemli kavram demokrasidir. Demokrasi, bugünün dünyasında, hemen her yerde bir özlemi, vazgeçilmez bir ideali temsil etmektedir (Şaylan, 1998: 1). Demokrasi ve klasik ifadesiyle demokratik yönetim Antik Yunan'da tam anlamıyla kökleşmiş bulunmaktadır. "Krası" ile biten diğer kelimeler (otokrasi, aristokrasi) gibi demokrasi de "güç" ve "yönetmek" anlamına gelen kratos

kelimesinden türemiştir. Kısaca demokrasi “halk (demos) tarafından yönetimdir” (Heywood, 2012: 272).

Aristo, Eflatun, Locke ve Alain gibi düşünürler ve daha birçoğu demokrasi üzerinde farklı tanımlamalar yapmışlardır. Yapılan tanımlamalar içinde en tanınmış olanı Abraham Lincoln’un tanımıdır. Lincoln’e göre demokrasi; “*halkın halk tarafından halk için ve halk adına yönetimidir.*” Bu tanım günümüz siyasal biliminde de kabul görmüştür (Çeçen, 1984: 68-69).

Lipson (1993: 17) demokrasiyi; “*vatandaşları için mümkün olduğunca fazla hürriyet ve eşitliği birleştiren bir devlet yönetimi şekli*” olarak tanımlamıştır. V. Hayek’e (2005: 41) göre ise; “*demokrasi, yüksek bir değer ve aynı zamanda bir zenginliktir. Demokrasi, çoğunluğun sesidir ve çok önemli bir değerdir.*”

Demokrasi kavramının yeterli ve tek bir tanımı olmadığı gibi yerel demokrasi kavramının da net bir tanımı yapılamamıştır. Ayrıca bu kavram üzerinde ciddi tartışmalar yapılmakta ve bazı yazarlarca, yanlışlığı ve eksikliği üzerine düşünceler de belirtilmektedir. Bu kavram yerine “demokratik yerel yönetim” denilmesini tercih edenler de bulunmaktadır (Görmez, 1997: 67-68). Yerel demokrasiyi; “*demokratik değerlerin yerel yönetimler için geçerli kılınması*” şeklinde (Görmez, 1997: 70) tanımlamak mümkündür.

Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda geniş anlamda bir tanımlama yapılırsa; yerel yönetimlerde özerklik, yerelde karar alma süreçlerine katılım, ifade ve yaşam özgürlüğü, siyasal ve toplumsal eşitlik, yönetimde verimlilik ve etkinlik, şeffaflık ve açıklık, halka dönük olma, hesap sorma ve hesap verme gibi demokratik değerlerin yerele yansımaları “yerel demokrasi” olarak ifade edilebilir. Yerel demokrasi, tüm bu değerlerin bir araya gelmesi şeklinde düşünülebilir.

Yerel yönetimler, demokrasi ve yerel demokrasiden sonra bir başka önemli kavram “katılım”dır. Aslında katılım kavramı, demokrasinin temel değerleri arasında olduğundan demokrasi olgusundan ayrı düşünülmemelidir.

Yöntembilim Terimleri Sözlüğü, “katılım” kavramını; “*bir süreç ya da bir durum içinde istençli ve eylemleri olarak bir işi üstlenme ya da bir olayda etkin olma*” (Sencer, 1981: 87) şeklinde tanımlamaktadır. Fişek (1977: 34) katılımı; “*bireylerin kendileri ile ilgili, onları etkileyen fiziksel çevreler, programlar ve kurumlar düzeyinde üretilen kararlarda yer almaları veya belirli bir çevrenin planlanmasında, bir program ya da sonucun oluşturulmasında kendileriyle işbirliğine gidilmesi*” olarak tanımlamaktadır. Çam’a (1994: 169) göre ise; “*katılım, siyasal sistem içinde yurttaşların doğrudan ya da dolaylı biçimde yöneticilerin seçimini ve kararlarını etkilemeyi amaçlayan bir eylemler bütünüdür.*” Katılımın önemli bir boyutunu oluşturan yerel katılım ise; halkın yerelde kendi seçtiği organların kararlarına ve faaliyetlerine katılımını ifade etmektedir.

Katılım, yönetimde yurttaşların sadece seçimlerde belirleyici olmasından çıkıp daimi kamusal özneye ve aktif yurttaşa dönüşmesini sağlayan bir olgu olarak önem taşımaktadır (İzci, 2014: 21). Ayrıca, katılım ile bireyin kendine güven ve sorumluluk hissi artmakta, kendini toplumun sorunlarına daha çok odaklayabilmektedir.

2. YEREL DEMOKRASİNİN GELİŞİMİ SÜRECİNDE “KENT KONSEYLERİ”

Kent konseyi; halkın yönetime katılmasını, halkın kentine sahip çıkmasını, kentlerin yaşam kalitesinin artırılmasını, kentte kentlileri ilgilendiren kararların ortaklaşa ve müzakereci doğrultuda alınmasını, kentlilerin kentle ilgili görüş ve düşüncelerini özgürce ifade edilmesini ve sivil toplumu önceleyen katılımcı ve demokratik bir oluşumdur.

Türkiye’de genel olarak 1990’lı yıllardan sonra farklı adlarla da olsa, katılımcılığı özendiren, bilgi akışını hızlandıran, saydamlığı amaçlayan, yer yer karar alma süreçlerini de içeren, ilgili tarafların bir araya gelip görüş alışverişinde buldukları ve belli konularda düşünce açıklamalarının yapıldığı platformların oluşturulduğu görülmektedir. Bunlar; Urla’da “Kent Senatosu”, Aliğa’da “Kent Parlamentosu”, Milas’ta “Kent Kurultayı”, Bursa, Antalya, İzmit, Dikili, Muğla ve Karşıyaka’da “Kent Meclisi” şeklinde adlandırılmıştır (Akt. Görmez ve Altınışık, 2011: 40). 2002 yılından itibaren “Kent Konseyi” ise bu yapıları birleştirerek bir “ortak akıl mekanizması” oluşturmuştur.

Türkiye’de kent konseyine ilişkin ilk yasal düzenleme 2005 tarihli 5393 sayılı Belediye Kanunu’dur. 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 76. maddesinde kent konseyleri için; “*kent yaşamında; kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi, kentin hak ve hukukunun korunması, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, saydamlık, hesap sorma ve hesap verme, katılım ve yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışır*” (Mad. 76) denilmek suretiyle kent konseylerine önemli bir görev yüklenmiştir.

Belediye Kanunu sonrası kent konseyleri mevzuatının oluşturulması amacıyla 2006 tarihinde Kent Konseyleri Yönetmeliği (KKY) çıkarılmıştır. Kent Konseyi Yönetmeliği’nde kent konseyi; “*merkezi yönetimin, yerel yönetimin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve sivil toplumun ortaklık anlayışıyla, hemşehrilik hukuku çerçevesinde bulunduğu; kentin kalkınma önceliklerinin, sorunlarının, vizyonlarının sürdürülebilir kalkınma ilkeleri temelinde belirlendiği, tartışıldığı, çözümlerin geliştirildiği, ortak akıl ve uzlaşmanın esas olduğu demokratik yapılar ile yönetim mekanizmalarıdır*” (KKY, Mad. 4/b.) şeklinde tanımlanmıştır.

Kent konseyi; merkezi yönetim, yerel yönetim, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve sivil toplumu ortaklık anlayışı ile buluşturmaktadır. KKY 8. maddeye göre kent konseyi; mahallin en büyük mülki idare amiri veya temsilcisi, belediye başkanı veya temsilcisi, sayısı 10’u geçmemek üzere illerde valiler, ilçelerde kaymakamlar tarafından belirlenecek kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri, mahalle sayısı 20’ye kadar olan belediyelerde bütün mahalle muhtarları, diğer belediyelerde belediye başkanının çağrısı üzerine toplanan mahalle

muhtarlarının toplam muhtar sayısının % 30'unu geçmemek ve 20'den az olmamak üzere kendi aralarından seçecekleri temsilcileri, beldede teşkilatını kurmuş olan siyasi partilerin temsilcileri, üniversitelerden ikiden fazla olmamak üzere en az bir temsilci, üniversite sayısının birden fazla olması durumunda her üniversiteden birer temsilci, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, noterler, baro, kooperatifler, birlikler, konuyla ilgili dernek ve vakıf temsilcileri, kent konseyince kurulan meclis ve çalışma gruplarının birer temsilcisinden oluşmaktadır.

Kent konseyleri ile kent yönetiminde demokratik bir zemine dayalı katılımcı bir yönetim anlayışının oluşturulması hedeflenmektedir. Bu hedeflerin gerçekleştirilebilmesinde kent konseylerinin birtakım görevleri yerine getirmesi beklenmektedir (Yaylı, 2012: 186-187).

Kent konseylerinin görevleri; yerel düzeyde demokratik katılımın yaygınlaştırılmasını, hemşehrilik hukuku ve ortak yaşam bilincinin geliştirilmesini, çok ortaklı ve çok aktörlü yönetim anlayışının benimsenmesini sağlamak, sürdürülebilir gelişmenin sağlanması ve bu konuda ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik planların hazırlanması ve uygulanmasını sağlamak, kentte ilişkin temel stratejiler ve faaliyet planlarının belirlenmesinde, uygulama ve izleme süreçlerinde tüm kenti kapsayan ortak bir aklın oluşturulmasına katkıda bulunmak, yerellik ilkesi çerçevesinde katılımcılığı, demokrasiyi ve uzlaşma kültürünü geliştirmek, kentin kimliğine ilişkin tarihi, kültürel, doğal ve benzeri değerlere sahip çıkmak ve geliştirmek, kent kaynaklarının etkili, verimli ve adil kullanımına katkıda bulunmak, sürdürülebilir kalkınma anlayışına dayalı kentin yaşam kalitesini geliştiren, çevreye duyarlı ve yoksulluğu giderici programları desteklemek, sivil toplumun gelişmesine ve kurumsallaşmasına katkıda bulunmak, çocukların, gençlerin, kadınların ve engellilerin toplumsal yaşamdaki etkinliklerini artırmak ve yerel karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını sağlamak, kent yönetiminde saydamlık, katılım, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik ilkelerinin uygulanmasına katkıda bulunmak, kent konseyinde oluşturulan görüşlerin değerlendirilmek üzere ilgili belediyeye gönderilmesini sağlamaktır (KKY, Mad. 6).

Dolayısıyla, kent konseylerine, kent yaşamıyla ilgili olarak tüm alanlarda (toplumsal, kültürel, sosyal vb.) faaliyet gösterebilecek ve eylemde bulunabilecek, katılımcı ve demokratik bir oluşum kazandıracak görevlerin verildiği söylenilebilir. Ancak bu görevlerin geniş bir şekilde mevzuatta sayılması önemli olmakla birlikte, uygulamaya geçirilmesi ve kente benimsetilmesi daha da önemli bir nitelik taşımaktadır.

Kent konseyleri, belediye teşkilatı olan yerlerde, mahalli idareler genel seçim sonuçlarını izleyen 3 ay içinde, 8 inci maddede belirtilen üyelerden oluşur. Kent konseyi genel kurulu ilk toplantısını yapmak üzere belediye başkanının çağrısı ile toplanır. Belediye başkanının başkanlığında toplanan genel kurul, toplantıyı idare etmek üzere üyeleri arasından en az üç kişiden oluşan divan kurulunu seçer. Divan kurulunun oluşturulmasından sonra, kent konseyi

yürütme kurulu ve kent konseyi başkanı seçilir (KKY, Mad. 5). Görüldüğü üzere, kent konseylerinin ilk başta fiilen oluşturulması belediye başkanının şahsına bırakılmıştır. Buradan hareketle, kent konseylerinin ilk önce yerel yönetim birimleri ve başkanlarınca anlaşılması gerekmektedir.

Kent konseyleri kendi bünyesinde çeşitli faaliyetlerde bulunmak ve çalışmalar yürütmek üzere meclis ve çalışma grupları oluşturabilirler. Kadınlar meclisi, engelliler meclisi, çocuk meclisi, gençlik meclisi, yaşlılar meclisi ve mahalle meclisi gibi demokratik meclisler, çeşitli toplumsal kesimleri bir araya getirmek suretiyle toplumsal kalkınmanın sağlanması için faaliyetlerde bulunabilirler. Ayrıca belli bir uzmanlık ve uğraş gerektiren; sağlık, eğitim, tarih, iletişim, spor vb. alanlarda çalışma yürütmek üzere çalışma grupları ve kozaları da oluşturulmaktadır.

Öte yandan, kent konseyi içerisinde genel koordinasyonu sağlayan bir genel sekreter bulunmaktadır. Genel sekreter, belediye başkanı tarafından önerilen üç aday arasından yürütme kurulunca seçilir. Genel sekreter, personel hizmetlerini düzenleyip, kent konseyi faaliyetlerini yürütmekle görevlidir. Ayrıca kent konseylerinin sekreteryaya hizmetlerini gerçekleştirecek personel istihdamı belediyeler tarafından sağlanmaktadır (KKY, Mad. 14; KKY, Mad. 15).

Kent Konseyi Yönetmeliği'nin "toplantı ve görüşme usulü" başlığı altında konseyin nasıl karar verdiği belirtilmektedir. Kent konseyi organları, çalışma yönergelerinde belirlenen yer ve zamanlarda üye tam sayısının salt çoğunluğu ile olağan olarak toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylamada eşitlik çıkması halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılmaktadır (Mad. 13). Kent konseyi genel kurulu tarafından oluşturulan görüş ve öneriler, belediye meclisinin ilk toplantısında değerlendirildikten sonra belediye tarafından kent konseyine bildirilir ve uygun araçlarla kamuoyuna duyurulur (KKY, Mad. 14).

Kent konseylerinin mali yapısı ise; "Belediyeler, kent konseylerine bütçelerinde ödenek ayırmak suretiyle aynı ve nakdi yardım yapar ve destek sağlar" (KKY, Mad. 16) şeklinde açıklanmıştır.

3. ALAN ARAŞTIRMASI

3.1 Alan Araştırmasının Tanıtımı

Bir alan araştırmasında bulgu ve değerlendirmelerin analiz edilmesinden önce çalışmanın amacı, evreni ve örneklemini, sınırlılıkları ve yönteminin anlatılması hem bir yol haritası çizmek hem de verilmek ve ulaşılmak istenen düşüncelerin daha iyi anlaşılması adına önem arz etmektedir. Bu alt başlık altında çalışmanın tanıtımı ve ön değerlendirmesi yapılmıştır.

3.1.1 Araştırmanın Amacı

Kent konseyleri, Türkiye'de katılımcı yönetim anlayışının benimsenmesi, sivil toplumun geliştirilmesi ve halkın yerel yönetimler üzerinde kamusal denetiminin sağlanması gibi noktalarda yerel demokrasinin gelişimine katkı vermesi düşünülen bir mekanizmadır. Buradan hareketle,

çalışmanın amacı; kent konseylerini, Bursa ve Yalova örnekleri üzerinden inceleme ve sorgulama amacı taşımaktadır. İlk olarak, kent konseylerinin kente, kentlilere ve kentli yönetenlere sağladığı demokratik katkıların belirlenmesi, ikinci olarak ise konseyin işlevselliğinin ölçülmesi varsa sorunlarının tespit edilmesi ve bu yönde önerilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

3.1.2 Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Türkiye genelinde 200’ü aşkın kent konseyi bulunmaktadır. Kent konseyleri arasında Bursa Kent Konseyi ve Yalova Kent Konseyi uzun yıllar çalışmalarına devam etmesi yani sürdürülebilir olmalarından dolayı önem taşımaktadır. Bursa Kent Konseyi, yaptığı etkinlikler ve çalışmalar bakımından kent konseyleri arasında dikkat çekmektedir. Yalova Kent Konseyi ise, ülkemizde sürdürülebilir bir konsey mekanizması oluşturabilmiştir. Bu doğrultuda, araştırmanın evrenini bu iki kent konseyi yapılanması oluşturmaktadır. Mülakat gerçekleştirilen kişilerin ulaşılabilirliği, konseylerin sürdürülebilirliği ve Türkiye’de adından söz ettiren birer kent konseyi yapılanması oluşturabilmeleri, bu iki kent konseyinin seçilmesinde etkili olmuştur. Araştırmanın örneklemini ise, eski ve yeni olmak üzere Bursa Kent Konseyi Genel Sekreterleri ile Yalova Kent Konseyi Genel Sekreteri oluşturmaktadır.

Tablo 1. Görüşme Yapılan Kişilerin Demografik Bilgileri

Genel Bilgiler	Adı Soyadı	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Durumu	Meslek	Kent Konseyindeki Görev Süresi (Yıl)
1.	Murat Başlar	E	33	Lisans	Belediye Personeli	6
2.	Hasan Soygüzel	E	40	Yüksek Lisans	Uzman	7
3.	Enes Battal Keskin	E	40	Doktora	Akademisyen	7

3.1.3 Araştırmanın Sınırlılıkları ve Yöntemi

Bu araştırma, Bursa ve Yalova Kent Konseyi Genel Sekreterleri ile sınırlıdır. Araştırmanın genel sekreterler düzeyinde sınırlı olmasının temel nedeni; ulaşılabilir olmaları ve kent konseyi bünyesindeki faaliyet ve organizasyonlarda daha aktif rol almalarıdır. Bursa Kent Konseyi bünyesinde eski Bursa Kent Konseyi Genel Sekreteri de sürece dahil edilmiştir. Elde edilen bulgular, araştırmacının gözlemi ve mülakat yapılan kişilerin cevapları ile sınırlıdır.

Çalışmada nitel bir yöntem olan “kişisel mülakat yöntemi” tercih edilmiştir. Bu kapsamda eski Bursa Kent Konseyi Genel Sekreteri Enes Battal Keskin, Bursa Kent Konseyi Genel Sekreteri Murat Başlar ve Yalova Kent Konseyi Genel Sekreteri Hasan Soygüzel ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Mülakat gerçekleştirilen kişilerden mülakat sorularına cevap vermeleri istenmiştir. Mülakat soruları beş ana başlık altında kategorize edilmiş olup, alınan cevaplar analiz edilerek çalışmaya aktarılmıştır.

3.2 Alan Araştırmasının Bulguları ve Değerlendirmeleri

Araştırma bulguları; kent konseylerinin teorik boyutuna dair bulgular, demokratik niteliğine dair bulgular, katılım boyutuna dair bulgular, işlevselliğine dair bulgular ve son olarak sürdürülebilirliği ve güçlendirilmesine dair bulgular olmak üzere beş ana başlık altında kategorize edilmiştir. Bu başlıklar altında mülakat yapılan kişilerin görüşlerine, bu görüşlerin gözlemlenmesi ve değerlendirilmesine yer verilecektir. Kent konseylerine yönelik tartışmalı konulara açıklık getirilmeye çalışılacaktır.

3.2.1 Kent Konseylerinin Teorik Boyutuna Dair Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde kent konseylerinin tanımlanması ve amacına yönelik sorular sorulmuştur. Keskin’e göre: “Kent konseyi; kentte temsil edilen ya da edilmeyen bütün kesimlerin yer aldığı, yaşanılan şehirle ilgili halkın düşüncelerinin dile getirildiği, demokrasinin kapsayıcılığının artırılmasını sağlayan ve kentin ortak aklı olan bir katılım mekanizmasıdır. Kent konseyinin amacı, bütün paydaşların sürece katılmasını sağlayarak yerelde karar alma mekanizmaları olan belediye başkanı ve belediye meclisinin kararlarına katkıda bulunmak ve her kesimden insanın görüş ve düşüncelerini yerel yönetimlere aktarmaktır” (Görüşme Notları, 26 Temmuz, 2016). Soygüzel ise, kent konseylerinin tanımı ve amacını şu şekilde ifade etmiştir: “Kent konseyi; siyasi partiler, yerel yönetimler, kamu kurumları ve STK vb. paydaşların katılımıyla oluşan bir şehrin ortak aklı olarak tanımlanabilir. Ayrıca kentle ilgili konuların tartışıldığı, gündeme getirildiği, çözümler ve önerilerin geliştirildiği bir yapıdır. Amacı, kentlilerin, kent yönetimine katılmalarına aracılık etmektir” (Görüşme Notları, 28 Haziran, 2016). Başlar’a göre ise; “Kent konseyi, sivil toplum kuruluşları, muhtarlar, üniversiteler, yerel yönetimler başta olmak üzere şehrin her temsilcisinin yer bulabildiği bir yerel demokrasi platformu, kentin yerel parlamentosudur. Amacı, kent yaşamında; hemşehrlik bilincinin geliştirilmesi, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, katılım ve yönetim ilkelerini hayata geçirmeye çalışmaktır” (Görüşme Notları, 23 Haziran, 2016).

Yapılan tanımlarda ortak nokta kent konseylerinin, kentin tüm kesimlerinin karar alma sürecine doğrudan veya dolaylı olarak katılımını sağlayan, kente ilişkin konuların görüşüldüğü, tartışıldığı ve önerilerin geliştirildiği demokratik bir mekanizma olduğudur. Amacı ise, bir yerleşim yerinde yaşayan tüm kesimlerin, o yerin konularıyla ilgili karar alma sürecine katılmasını ve yerel makamları etkilemesini sağlamaktır.

Öte yandan Keskin, Soygüzel ve Başlar, yeni kamu yönetimi anlayışı ile kent konseyleri arasında doğrudan bir ilişki bulunduğunu, yeni kamu yönetiminin temel ilkeleri olan esneklik, açıklık, şeffaflık, denetim, hesap verebilirlik, katılım, vatandaş odaklılık vb. değerlerin kent konseyi gibi katılımcı ve demokratik yapıların ortaya çıkması sürecini hızlandırdığı ifade etmişlerdir (Görüşme Notları, 2016).

Ayrıca Keskin ve Soygüzel, yerel demokrasi kavramının önemine dikkat çekmişlerdir. Soygüzel, yerelde neyin doğru neyin yanlış olduğuna orada yaşayanların karar vermesi gerektiğini belirtmek suretiyle yerel demokrasinin sağlanabileceğini vurgulamıştır. Keskin ise, demokrasinin yerele yansması olarak tanımladığı yerel demokrasinin ancak kentlilerin karar alma sürecine katılımı ile mümkün olabileceğini belirtmiştir. Günümüzde yerel demokrasinin yerleştirilmesi ve gelişmesi adına kent konseyleri gibi yapıların elzem olduğuna dikkat çekmişlerdir (Görüşme Notları, 2016).

3.2.2 Kent Konseylerinin Demokratik Niteliğine Dair Bulgular

Kent konseyleri ile demokrasi arasında yakın bir ilişki söz konusudur. Kent konseylerinin kökeni demokratik katılım düşüncesine dayanır. Bu açıdan kent konseyleri, demokratik bir yaşam için birçok önemli fonksiyonu yerine getirme potansiyeline sahip mekanizmalardır. Buradan hareketle, uzun bir süre kent konseyi bünyesinde genel sekreterlik ve çeşitli görevler yürütmüş olan cevaplayıcılardan kent konseylerinin demokratik niteliğine dair görüş ve düşünceleri istenmiştir. Kent konseylerinin kentsel yaşama demokratik katkıları var mıdır? varsa bu katkılar nelerdir? sorularına yanıt aranacaktır.

Bu konuda Keskin, “Kent konseyleri, şehirde kentsel rant peşinde olan sermaye gücü ve baskı gruplarına karşı belediye başkanı ve belediye meclisini koruyan en önemli mekanizmalardan biridir” şeklinde cevap vermiştir. Ayrıca halkın süreçlere müdahale edebileceği bir araç olduğunu belirtmiştir. Bu sürecin kar peşindeki özel sektöre, art niyetli belediye yöneticilerine ve bireysel çıkarı toplumsal çıkardan üstün tutan bürokrasiye karşı olduğunun altını çizmektedir. Kentin daha yaşanılabilir kılınması ve yerel kaynakların geleceğe olduğu gibi taşınması adına kent konseylerinin önemli bir demokratik yapılanma olduğunu vurgulamıştır. Kentsel bilinçlenmenin artması ile birlikte “halkın şehrine sahip çıkmasını sağlıyor” yorumunda bulunmuştur (Görüşme Notları, 26 Temmuz, 2016).

Soygüzel, kent konseylerinin yerel demokrasinin gelişmesi ve katılım kültürünün güçlenmesine sağladığı katkılar üzerinde durmuştur. Yerelde merkezi anlayışlarla kentlerin gelişmesinin zor olduğu ve bu nedenle çok aktörlü ve katılımcı bir yönetişime ihtiyaç duyulduğunu, kent konseylerinin bu süreçteki olumlu katkılarının altını çizmiştir. Bir diğer katkısının; kentle bütünleşme noktasında sorunlar yaşayan dezavantajlı kesimlerin kente entegrasyonlarının sağlanması olduğunu vurgulamıştır. Aynı zamanda, kent konseyleri belediye ile toplum arasında bir denge aracı oluşturmak suretiyle, yöneten-yönetilen ilişkisine katkı

sağladığı belirtmiştir. Öte yandan, belediye yönetimi, bürokratik kesim ve sivil toplum kuruluşlarının eşit paydaşlar olarak bir araya getirip ortak bir paydada buluşmalarının bir yolu olması ve bünyesindeki insanların daha çok gönüllülerden oluşması nedeniyle, gönüllülerin görüş ve fikirlerini yetkili makamlara ulaştırmasının yerel hayata önemli birer katkı olduğunu belirtmiştir. Son olarak, yerel kaynakların verimli kullanılması noktasında kent konseylerinin, özellikle bu kaynakların ihtiyaçlar doğrultusunda ve kentin önceliklerinin gözetilerek alınması için katkıda bulunabildiklerini ifade etmiştir (Görüşme Notları, 28 Haziran, 2016).

Başlar ise; kent konseylerinin, kentin sorunların tartışılması, sorunların her kesimden vatandaşın katılımı ile gerçekleşen toplantılarda saygı çerçevesinde ele alınması, kararlara bire bir halktan kişilerin dahil olması ve yerel demokrasi kültürünün gelişmesine katkı sağladığını vurgulamıştır (Görüşme Notları, 23 Haziran, 2016).

Bu yanıtlardan anlaşılacağı üzere; kent konseyleri birçok açıdan demokratik yaşama yani yerel demokrasiye katkı sağlamaktadır. Kent konseyleri; mevcut kaynakların etkin kullanımı, kentleri daha yaşanılabilir kılma, kararların daha isabetli ve işbirliği içinde alınması, kentsel bilincin (hemşehrilik bilincinin) sağlanması ve geliştirilmesi, sürdürülebilir yerel kalkınmanın gerçekleştirilmesine katkı vermesi, halkın kentte ilişkin bilgilenmesini ve haberdar olmasını sağlama, çevreye ve diğer canlılara değer verilmesi ve duyarlılık sağlama, halkın yönetime katılımını özendirme, toplumun demokrasiye olan inancını pekiştirme ve demokratik değerlerin (özgürlük, eşitlik, hak, katılım vb.) yerel halka aktarılması ve benimsetilmesi açısından önemli demokratik niteliklere sahip bir oluşumdur.

3.2.3 Kent Konseylerinin Katılım Boyutuna Dair Bulgular

Kent konseylerinin temelinde “katılım” kavramı yatmaktadır. Katılım ile halkın bilinçlenmesi, paylaşımcılık, duyarlılık ve denetim gibi noktalarda toplumsal gelişmenin sağlanması hedeflenmektedir. Bu açıdan kent konseyleri geniş bir katılım ile yönetenleri (merkezi yönetim, yerel yönetimler) ve yönetilenleri (sivil toplum, halk) bir araya getirebilmelidir.

Ülkemizdeki genel kanı; teşkilatı oluşturabilmiş kent konseylerine katılımının istenen düzeyde gerçekleşmediği ve katılımın sınırlı kaldığı şeklindedir. Buradan hareketle, çalışmanın bu kısmında Bursa Kent Konseyi ve Yalova Kent Konseyi’ne örgütlü ve örgütsüz kesimlerin katılımı ölçülmek istenmektedir.

Bursa Kent Konseyine katılım nasıldır? Yeterli midir? Sorusunu Keskin şu şekilde yanıtlamıştır: “Bursa Kent Konseyi’nin genel kurul toplantılarına yönetmelik gereği merkezi yönetim, yerel yönetimler, meslek odaları, üniversite temsilcileri vs. hepsi katılmakta ve geniş tabanlı bir katılım sağlanmaktadır”. Ancak 2010’dan sonra yapılan değişiklikler neticesinde 2010’da Genel Kurul’da 700’lerde olan katılımcı sayısının daha sonraları 300 ve 200’lere kadar düştüğünü, günümüzde ise en son toplantıda 400’lerde dolaşan bir katılımcı sayısının olduğunu belirtmektedir. Bu katılımcılardan, 200-250’si sivil toplum kuruluşu ve derneklerdir. Bursa’da

5000'e yakın STK bulunduğu düşünülürse bu sayının oldukça düşük olduğunu da ayrıca belirtmektedir. Bu katılımların davet usulü ile yapıldığını belirten Keskin, açık çağrı ile yapılsa dahi daha çok katılımın olup olmayacağı konusunda şüpheleri olduğunu söylemektedir. Keskin ayrıca, 2009'dan beri Bursa Kent Konseyi toplantılarına siyasi partilerin, karmaşıklık yaratma riskine karşı çağrılmadığını bununda doğru olmadığını, siyasi partilerin katılmamasını büyük bir eksiklik olduğunu belirtmiştir. Bursa Kent Konseyi, katılım açısından kenti kapsayıcı olmadığını altını çizmektedir. Son olarak "bütün kenti kucaklama noktasında konseyin sıkıntıları sürmektedir" yorumunda bulunmuştur (Görüşme Notları, 26 Temmuz, 2016).

Keskin'e göre; örgütsüz halk kesimlerinin kent konseylerine katılımı değerlendirildiğinde hem olumlu hem de olumsuz noktalar bulunmaktadır. Bursa Kent Konseyi'nin bünyesindeki meclisler ve çalışma gruplarında binlerce gönüllü kent katılımcısı bulunmaktadır. Özellikle Engelliler Meclisi bünyesindeki gönüllüler çok aktif katılımcılık sergilemektedirler. Aynı şekilde Gençlik Meclisi ve Kadın Meclisine de katılım sağlanmaktadır. Çalışma grupları noktasında ise yaklaşık yarısının yeterince katılımcılık ve aktif çalışmasından bahsedilemeyeceğini belirtmiştir. Genel anlamda, olumlu katılımcılık örnekleri olmasına rağmen, çeşitli toplumsal katmanların Bursa Kent Konseyinde katılımının karşılık bulmadığını vurgulamaktadır (Görüşme Notları, 26 Temmuz, 2016).

Başlar ise; 400 örgütlü katılımcı ile meclisler, çalışma grupları ve gönüllü katılımcı olmak üzere binlerce örgütsüz katılımcının Bursa Kent Konseyi bünyesinde yer aldığını ve katılımdan memnun olduklarını belirtmiştir. Toplantıların kalabalık ve nitelikli geçtiğini ifade etmiştir (Görüşme Notları, 23 Haziran, 2016).

Genel anlamda Bursa Kent Konseyi'ne örgütlü ve örgütsüz kesimlerin katılımı yeterli görülmüştür. Ancak gerek istikrar gerekse kapsayıcılık açısından katılımın eksik ve problemlidir. Bu sonuç, 2010'dan sonra kent konseyi genel kurulunda üye sayısının düşmesi, kent konseyi genel kurulu toplantılarına siyasi partilerin dahil edilmemesi, sivil toplum kuruluşlarının katılımının sınırlı kalması gibi nedenlerden anlaşılabilir.

Soygüzel'den Yalova Kent Konseyi'ne örgütlü ve örgütsüz kesimlerin katılımını değerlendirmesi istendiğinde yorumu şu şekilde olmuştur: "Mevzuatta sayılan üyelerinden oluşan Yalova Kent Konseyi genel kurul toplantıları toplam 180 katılımcı üyeden oluşmaktadır. Bu katılımcı üyelerden 120'si STK'larından oluşmaktadır." Soygüzel, seçimli genel kurulların daha geniş katılımlı geçtiğini, kenti ilgilendiren önemli konuların konuşulduğu ve tartışıldığı toplantıların ise düşük katılımlı gerçekleştiğini vurgulamıştır. Bunun sebebini ise zihinlerdeki temsili demokrasi anlayışının güçlü olmasına bağlamaktadır. Yine de katılım düzeyinin kötü olmadığını ama yeterli de olmadığını belirtmiştir. Yalova Kent Konseyi'nin, genel kurul yapamayan veya yürütme kurulu oluşturamayan konseylere göre nispeten daha iyi olduğunu, konseye katılanların kararlara katılımdaki niteliğinin de iyi ve olumlu olması gerektiğini, bu

yönüyle de Yalova Kent Konseyine geçer not verilebileceğinin altını çizmektedir. Ayrıca Gençlik Meclisine katılımın düşük, Kadın Meclisine yönelik katılımın ise yüksek olduğunu belirtmiştir. Sonuç olarak, Yalova Kent Konseyi'nin katılım boyutunda istikrarsız olduğunu" ifade etmiştir (Görüşme Notları, 28 Haziran, 2016).

Yalova Kent Konseyi katılım açısından yeterli görülmemiştir. Genel olarak kent konseyi toplantıları, meclisler ve çalışma gruplarına katılım düşüktür. Oysa Yalova kenti hem coğrafi hem de demografik açıdan katılımın yüksek yoğunlukta gerçekleşmesi için uygun bir kenttir. Bunun aksi bir durumu, toplum yapımızın siyasal katılım kültüründe aramak gerekir.

Kent konseyleri için katılımın olmazsa olmaz olduğu belirtilmelidir. Katılım olmadan halkın yönetimde söz sahibi olması ve özgürce düşüncesini ortaya koyması mümkün görünmemektedir. Katılımcı olmayan, sadece temsili sisteme dayanan yönetim anlayışı eksik ve sorunlu olacaktır. Aynı zamanda "katılım"ın bir siyasal kültür haline getirilmesi demokratik bir ülkenin sahip olması gereken özelliklerden biridir. Katılımcı yönetim anlayışının bir aracı olan kent konseylerinin, demokratik yaşama katkı sağlayabilmesi için tüm kesimleri içine alan, çok paydaşlı bir yapıya kavuşturulması gerekir. Bunu gerçekleştirmekse katılımı artırmaktan geçmektedir.

3.2.4 Kent Konseylerinin İşlevselliğine Dair Bulgular

Kent konseyleri, uygulama noktasında yasal olarak yerine getirmesi istenen fonksiyonlarını yerine getirememekte ve işlevsiz kalmaktadır. Kent konseylerinin uygulamadaki işlevselliğinin düşük olmasının nedenleri; mevzuattaki belirsizlikler, belediye-kent konseyi arasındaki ilişkiler, belediye başkanı ve meclis üyelerinin kent konseyine bakış açıları, bütçe, mekan ve personel sıkıntıları, katılım eksikliği, kent konseylerinin kendini tanıtım ve bilgilendirme sorunu, temsil ve denetim eksikliği şeklinde ifade edilmektedir. Uygulamadaki bu sıkıntılardan yola çıkılarak, Bursa Kent Konseyi ve Yalova Kent Konseyi üzerinden kent konseylerinin işlevselliğinin ölçülmesi istenmektedir.

İlk olarak, kent konseylerinin görev, fonksiyon ve amaçlarını yerine getirip getiremediği yönünde soru yöneltilmiştir. Soygüzel'e göre: "Kent konseyleri, çok fazla düşünsel bir çaba ve üretim gerektirmediği için en fazla çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma noktasında çalışmalar yaparlar." Ayrıca kent konseylerinin kentlilik bilincinin oluşturulmasına katkı sağladığını belirtir. Öte yandan Soygüzel, yeterli mali-idari özerklik ve bağımsız kent konseyi yapılanmasının olmaması nedeniyle, kentin hak ve hukukunun korunmasının sağlanamadığını ifade etmiştir. Diğer yandan, kent konseylerinin yasada yer alan ancak uygulamada yeterince güçlü olmaması nedeniyle şeffaflığı, hesap verebilirliği, temsil ve denetimi yerine getiremediğini belirtmiştir. Bu olumlu ve olumsuz belirtilerin Yalova Kent Konseyi içinde geçerli olduğunu vurgulamıştır (Görüşme Notları, 28 Haziran, 2016).

Keskin; kent konseylerinin temel görevinin demokratik kültürün gelişmesine katkı sağlamak olduğunu fakat Bursa özelinde bu görevin toplumun tüm katmanlarına ulaşılamaması ve ortak aklın oluşturulamaması nedeniyle yeterince yerine getirilmediğini söylemektedir. İkinci bir görevin kentlilik bilincinin oluşturulması olduğunu, bu görev için Bursa Kent Konseyi'nin uzun soluklu yapılan konferanslar, bilgilendirmeler ve materyal dağıtımları ile binlerce kişiye ulaştığını, bu yolla kentlilik bilincinin sağlanması yönünde önemli adımların atıldığını belirtmiştir. Kent konseylerinin, üçüncü bir görevin sivil toplumun geliştirilmesi ve kurumsallaştırılması olduğunu, Bursa özelinde bu yönde çalışmalar yapıldığını, ancak sürdürülebilirliğinin sağlanamadığı ifade etmiştir. Öte yandan, Bursa Kent Konseyinin en başarılı olduğu alanın dezavantajlı grupların entegrasyonu ve karar alma süreçlerine katılımlarının sağlanması olduğunu altını çizmektedir. Aynı şekilde sosyal yardımlaşma ve dayanışma görevinin de Bursa Kent Konseyi tarafından gerçekleştirilme oranının yüksek olduğunu belirtmiştir. Diğer taraftan, konseyin, yerel demokrasinin gelişim sürecinde şeffaflık, hesap verilebilirlik, denetim gibi yönetmelikte sayılan ilkelerin hayata geçirilmesinde çok fazla bir işlevinin olmadığını vurgulamıştır (Görüşme Notları, 26 Temmuz, 2016).

Görüldüğü üzere; kent konseyleri daha çok kentlilik bilincinin oluşturulması, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma noktalarında işlevlerini yerine getirmekte; kentin hak ve hukukunun korunması, şeffaflık, hesap verebilirlik, denetim ve temsil noktalarında ise yeterince başarılı olamamaktadır.

İkinci olarak, “Kent konseyi kararları merkezi yönetim ve yerel yönetim organlarıncaya dikkate alınıyor mu? Kent konseyi olarak stratejik planların oluşturulması süreçlerine dahil olabiliyor musunuz?” sorularının cevapları aranmıştır. Soygüzel bu soruya yönelik olarak şu cevabı vermiştir: “Yalova Kent Konseyi, yaptığı çalışmalar ile merkezi yönetim ve yerel yönetim birimleri tarafından dikkate alınmaktadır. Şehrin politikalarının oluşturulması ve stratejik planlarının hazırlanması sürecine ekip halinde katılmaktayız.” (Görüşme Notları, 28 Haziran, 2016).

Keskin bu konuda şu yorumda bulunmuştur: “Bursa Kent Konseyi kararlarının belediye meclisinde dikkate alındığı birçok karar vardır. Diğer yandan, Bursa’da stratejik planlar yapılırken belediye kent konseyine müracaat ettiği, konseyi bilgilendirdiği, görüşlerini aldığı bir rolü söz konusudur. Ancak stratejik planların hazırlanma sürecinde kent konseyinin bizzat aktif bir şekilde katılımını söyleyemeyiz.” (Görüşme Notları, 26 Temmuz, 2016). Başlar ise; “Biz Bursa Kent Konseyi olarak birçok kararı alabiliriz. Örnek vermek gerekirse; stadyum yerinin belirlenmesi, merinos yeşil alanının miting alanına çevrilmemesi kararı, çevre düzeni planımız vb. birçok karar dikkate alınmıştır. Ek olarak, kamu kurumlarının engelliler meclisimiz tarafından denetlenip eksiklerinin belirlenmesi neticesinde iyileştirmelere gidilmesi, bursa valiliği

ile beraber yürütülmüştür. Dolayısıyla bu organlarca dikkate alındığımızı söyleyebilirim.” (Görüşme Notları, 23 Haziran, 2016).

Anlaşıldığı üzere, Bursa Kent Konseyi ve Yalova Kent Konseyi kararları merkezi yönetim ve yerel yönetim birimlerince dikkate alınmaktadır. Bu açıdan bir sorun görünmemekle birlikte kent konseyleri kararlarının ne derece dikkate alındığı ise tartışılabilir. Stratejik plan sürecine kent konseylerinin dahil edilmesi önemlidir. Stratejik plan sürecinde Bursa Kent Konseyi'nin görüşü alınmaktadır. Yalova Kent Konseyi ise sürece aktif olarak katılma şansı yakalamıştır. Kent konseylerinin kent hayatında başat bir rol oynayabilmesi için karar alma süreçlerine doğrudan etki etmesi gerekmektedir.

Öte yandan, kent konseyleri kararları belediye meclisinin ilk toplantısında görüşülmektedir. Bu kararların görüşülmesinde bir zorunluluk söz konusu değildir. Dolayısıyla konsey kararlarının gündeme alınması belediye başkanı ve meclis üyeleri tarafından uygun görülmesine bağlanmıştır. Burada bir değişikliğe ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır.

Kent konseyleri oluşum, karar alma, personel, mekan ve bütçe bakımından belediyelerle yakından ilişkilidir. Bu ilişki kimi zaman olumlu olmakla birlikte çoğu zaman sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda kent konseyleri ile belediyeler arasındaki ilişkiyi Bursa Kent Konseyi ve Yalova Kent Konseyi üzerinden anlamlandırmak yol gösterici olacaktır.

Bu konuda Soygüzel; “Yalova Kent Konseyi ile Yalova Belediyesi arasındaki ilişki yönetmelikte olduğu gibi işlemektedir. Belediye nakdi ve ayni yardımlarda bulunuyor, kent konseyi de görüş ve önerilerini belediye meclisine sunuyor.” yorumunda bulunmuştur. Soygüzel, “Yalova Kent Konseyi ile Yalova Belediyesi çeşitli alanlarda işbirliği içinde çalışmak suretiyle kentsel sorunlar tartışılır ve öneriler ortaya çıkarılır. Belediye ile ilişkilerimizde belediyenin çalışmalarının reklamını yapan ya da belediyenin çalışmalarına meşruluk sağlayan, belediyenin kararlarının kamuoyuna kabul ettirilmesine katkıda bulunan bir işlevimiz yok. Böyle bir fonksiyon icra etmiyoruz. Yalova'nın demokratik kültürü buna izin vermez. Bu sevindiricidir. Öte yandan uygulama projelerinde yani çeşitli etkinlik ve organizasyonlarda işbirliği ile uyumlu bir şekilde çalışırken, kent politikaların oluşturulma sürecinde kentsel sorunların eleştirilmesi ve öneriler geliştirilmesi noktasında, Yalova Kent Konseyi daha özgürlükçü ve demokratik bir yapıdır” (Görüşme Notları, 28 Haziran, 2016).

Ayrıca Soygüzel, Yalova Kent Konseyi olarak personel ve mekan sıkıntısı çekilmediğini, ancak diğer taraftan bütçe noktasında zaman zaman sorunlar olabildiğini belirtmiştir. Bunun nedeninin, yönetmelikte yer alan, “belediye kent konseyine nakdi ve ayni yardım yapar” noktasındaki belirsizlikten kaynaklı olduğunu, bu yüzden aksamalar yaşanabildiğini, bununda çalışmaları olumsuz etkilediğini belirtmiştir (Görüşme Notları, 28 Haziran, 2016).

Başlar'a göre: “Kent konseyi-belediye ilişkisi çok önemlidir. Bursa Kent Konseyi ile Bursa Büyükşehir Belediyesi iyi bir ilişki çerçevesinde hareket etmektedir. 20 yıldır Bursa Kent

Konseyi çalışmalarını aksatmaksızın devam etmektedir.” yorumunda bulunmuştur. Bu iki yapı arasında iyi bir iletişimin var olduğunu, belediyenin birçok konuyu kent konseyinde tartışılmak üzere kent konseyine gönderdiğini, genel kurulda bu konuların tartışıldığını, belediye meclisine sunulmak üzere görüş ve önerilerin hazırlandığını belirtmiştir. Öte yandan, Bursa Kent Konseyi’nin 20’e yakın personel, 40 ofisli güçlü bir çalışma ve yazışma yapısının olduğunu, kaynak noktasında ise aşırı bir bütçenin olmamasına rağmen sıkıntı yaşanmadığı, konseyin faaliyetlerini destekleyen şube müdürlüğünün varlığının bu noktada önemli olduğuna vurgu yapmıştır (Görüşme Notları, 23 Haziran, 2016).

Keskin, kent konseyi ile belediye arasındaki ilişkinin doğal olduğunu, belediyelerin personel, bütçe ve mekan sağlama noktasında kent konseylerine yardımcı olması gerektiğini ifade etmiştir. Bu ilişkide yaşanan temel sorunların insan yapımızdan kaynaklandığını belirtmiştir (Görüşme Notları, 26 Temmuz, 2016).

Bursa Kent Konseyi, Bursa Büyükşehir Belediyesi’nin desteği ile 1995’ten beri faaliyetlerine devam etmektedir. Bursa Kent Konseyinin uzun bir süre sürdürülebilir olmasını bu desteğe bağlayabiliriz. Karar alma sürecinde kent konseyinin de görüşünün alınması, bazı kararların görüşülmek üzere kent konseyine aktarılması, konseyin işlerliğinde personel, mekan ve bütçe problemi yaşanmaması Bursa Büyükşehir Belediyesinin desteği ile mümkün olabilmektedir. Yalova Kent Konseyi’nin Yalova Belediyesi ile ilişkisi, Bursa Kent Konseyi ile karşılaştırıldığında yakın bir ilişki söz konusu değildir. Bu durumun Yalova’da konsey ve belediyenin farklı siyasal parti görüşlere sahip olmalarından kaynaklandığı söylenilebilir. Yalova Kent Konseyi’nin personel ve mekan problemi olmasa da bütçe sıkıntısı yaşaması, belediye ile konsey arasındaki ilişkileri ise aksatmaktadır.

Yukarıdaki konuyla bağlantılı olarak belediye başkanlarının kent konseyleri üzerindeki etkileri tartışılmalıdır. Keskin, belediye başkanının kent konseylerinin oluşumu, belediyede tarafından benimsenmesini ve ayni ve nakdi yardımda bulunmasını sağlamak olduğunu belirterek önemli bir rolünün olduğuna vurgu yapmıştır. Öte yandan ülkemizde 1396 belediyenin olduğunu, bunların sadece 200 tanesinin kent konseyini kurabildiğini belirtmiştir. Diğer belediyelerin kent konseyi yapılanmasını oluşturmamasının en önemli sorumlusunun belediye başkanı olduğunu, kanunun onu gösterdiğini ancak belediye başkanlarının konseyi oluşturamaları nedeniyle kanuna da aykırı davranmakta olduklarını ifade etmiştir (Görüşme Notları, 26 Temmuz, 2016).

Soygüzel ise, “kent konseylerinin başarı ya da başarısızlığında en önemli faktörlerden birisinin belediye başkanının kent konseylerine inanmışlığıdır” yorumunda bulunmuştur. Dolayısıyla demokrasi, katılım ve sivil topluma inanan bir belediye başkanı varsa etkin ve güçlü bir kent konseyinin olabileceğini vurgulamıştır. Ayrıca birçok yerde kent konseyi kurulamamasının nedenini, belediye başkanının kent konseyi oluşturulması sürecindeki çekincelerine bağlamıştır. Son olarak, belediye başkanının, genel kurul, yürütme kurulu ve kent

konseyi başkan seçiminde rolünün olduğunun altını çizmiştir (Görüşme Notları, 28 Haziran, 2016). Başlar'da, kent konseylerinin oluşumu ve personel, mekan ve bütçe sağlanması sürecinde belediye başkanının desteği, inancı ve ilgisinin önemli olduğunu belirtmiştir (Görüşme Notları, 23 Haziran, 2016).

Kent konseylerinin mevcut yapısında belediye başkanlarının işlevleri önemli bir yere sahiptir. Kent konseylerinin oluşturulmasını sağlamak, kararlarının gündeme alınmasını sağlamak, personel atamak, mekan tahsis etmek, bütçe ayırmak gibi işlevler kent konseylerinin işlevselliği için gereklidir. Belediye başkanlarının kent konseylerini kendi düşünceleri doğrultusunda baskı altına alma girişimleri, başkan ve yürütme kurulu üyelerini belirlemek ve desteklemek suretiyle seçimlere karışılması gibi tarafsızlık ve bağımsızlığı zedeleyici faaliyetlerden uzak durmaları gerekir. Nitekim literatür ve uygulama araştırmalarında bazı kent konseylerinin bu gibi sıkıntıları yaşadıkları gözlemlenmiştir.

Keskin ile yapılan mülakat ve araştırmalar neticesinde Bursa Kent Konseyi Başkanı'nın Bursa Büyükşehir Belediyesi Başkanı'nın danışmalarından biri olduğu öğrenilmiştir. Yalova Kent Konseyi Başkanı ise bir partinin eski milletvekilidir. Bu durumdaki kent konseylerinin vesayet sorunu yaşama ihtimali söz konusudur. Bağımsızlık, tarafsızlık, özgürlük, eşitlik gibi demokratik değerler için kent konseyi başkanlığının mevcut varlığı sorgulanmalıdır. Her görüş ve düşünceden insanların kent konseyi bünyesinde olması önem arz etmektedir. Bir görüşün hakimiyeti kent konseyinin katılımcı ve çok ortaklı yapısına ters düşebilir.

Kent konseyleri ile ilgili bir başka tartışılmalı konu; kent konseylerine tüzel kişilik sağlanıp sağlanmamasıdır. Keskin ve Soygüzel, kent konseylerine tüzel kişilik sağlamanın gereksiz olduğunu, gönüllü yapılar olarak kalmasının daha doğru olacağını ifade etmişlerdir (Görüşme Notları, 2016). Oysa gönüllü yapısı korunmak suretiyle kent konseylerine tüzel kişilik tanınması, özerk bir karar alma, bütçe ve personel yapısı oluşturulması bakımından olumlu olabilir.

3.2.5 Kent Konseylerinin Sürdürülebilmesi ve Güçlendirilmesine Dair Bulgular

Kent konseyleri uzun süreli bir geçmişe sahip bir yapılanma değildir. Bu yüzden geçmişe ait deneyimlerden yararlanma imkanı pek yoktur. Aynı zamanda eksik ve geliştirilmesi gereken yönleri bulunmaktadır. Bu bağlamda kent konseyleri, sürdürülebilirliğe ve güçlendirilmeye ihtiyaç duymaktadır.

Bu konuda Keskin, her ortamda demokrasiyi yerleştirmek ve kalıcılaştırmak, kent konseylerinden halkı haberdar etmek, kent konseylerini ülke geneline yaymak ve halkın kent konseylerine sahip çıkmasını sağlamak suretiyle kent konseylerinin sürdürülebilirliğinin sağlanabileceğini vurgulamıştır (Görüşme Notları, 26 Temmuz, 2016). Soygüzel ise, katılımcılık yönünde zihinsel bir dönüşüme işaret etmiştir. Merkezi sisteme sıkı sıkıya bağlılıktan kurtulmak gerektiğini belirtmiştir. Kent konseylerinin yetki ve sorumluluk alanlarının genişletilmesi, teknik bilgiye olan ihtiyacın giderilmesi, STK'ların etkinliğinin artırılması, tanıtım ve bilgilendirme

faaliyetlerinin geliştirilmesi ile kent konseylerinin daha güçlü ve sürdürülebilir olacağını ifade etmiştir (Görüşme Notları, 28 Haziran, 2016). Başlar ise, halk katılımının artırılması, kent konseyi kurulamayan yerlerde kent konseylerinin oluşturulması, sivil toplum kapasitesinin geliştirilmesi, kent konseyi gibi katılımcı yapıların bir gereklilik olarak düşünülmesi ve yönetmeliğin mevcut eleştirilerde göz önüne alınmak suretiyle değiştirilmesi ile yapının daha güçlü ve sürdürülebilir olabileceğini vurgulamıştır (Görüşme Notları, 23 Haziran, 2016).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Halkın yönetimi veya halkın iktidarı anlamına gelen demokrasi, tüm dünya ülkelerindeki yöneten-yönetilen ilişkisinde en istenilen yaklaşım olmakla birlikte en çok benimsenen yöntemdir. Günümüzde tüm siyasal sistemler yaptıkları veya yapacakları düzenlemeleri meşrulaştırıcı bir araç olarak demokrasiyi kullanmaktadırlar. Demokrasinin yerel boyuttaki karşılığını olan “yerel demokrasi” en kısa anlamıyla; “yerel halkın yönetimi”, “yerel halkın karar alma süreçlerine katılımı”, “demokratik değerlerin yerele yansması” şeklinde ifade edilebilir. Yerel halkın bizzat karar alma süreçlerinde söz sahibi olması, yerel sorunların bütüncül bir bakış açısı ile tespit edilmesi, yerel kararların öncelikler gözetilerek alınması, denetim yollarının açık olması ve toplumsal yararın hedeflenmesi gibi etkenler yerel demokrasinin ana ilkelerini yansıtmaktadır.

Demokrasi ve yerel demokrasi süreci kendiliğinden gerçekleşen bir süreç değildir. Bu sürece katkı sağlayacak karar mekanizmalarının hem yasal boyutta hem de yapısal boyutta sağlanması gerekir. İşte tam da bu bağlamda, ülkemizde yerel demokrasinin geliştirilmesi için 1990’larda adımları atılan 2000’li yılların başında ise yasal boyuta kavuşması sağlanan “Kent Konseyi” mekanizması ortaya çıkmıştır. Kent konseylerine; kentin hak ve hukukunun korunması, hemşehrilik bilincini geliştirme, sürdürülebilir kalkınma, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma, şeffaflık, hesap sorabilir ve verebilir olma, denetim, katılım ve yönetim görevi atfedilerek, yerel demokrasinin gelişim sürecine katkı sağlaması istenmektedir.

Kent konseylerinin birçok açıdan yerel demokrasiye katkı sağlama potansiyeli vardır. Özellikle kentsel bilincin oluşturulması, çevreye duyarlılık, sosyal yardımlaşma ve dayanışma noktalarında birçok başarılı faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Nitekim Bursa’da Bursa Kent Konseyi ve Yalova’da Yalova Kent Konseyi tarafından yapılan çalışmalar ve faaliyetler ile kentsel bir katılım ve duyarlılık bilincinin adımlarının atıldığı gözlemlenmiştir.

Diğer yandan, kent konseyleri işlevsellik noktasında çok ciddi sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu sorunlar; (1) kent konseyinin kendi iç yapılanmasından kaynaklanan sorunlar, (2) mevzuat kaynaklı sorunlar ve (3) siyasal kültür problemi olmak üzere üçe ayrılabilir.

Kent konseylerinin kendi iç yapılanmasından kaynaklanan sorunlar; kent konseylerinin yeterince bilinmemesi, yeterli tanıtım ve bilgilendirme faaliyetlerinde bulunulmaması, kentin tüm

kesimlerini kapsamaktan uzak olması, kent konseyi başkanlığının bir makam olarak görülmesi, yeterli organizasyonel teşkilatlanmanın tam olarak oluşturulamaması, teknik bilgi yoksunluğu, üretken olunmaması, kendi içinde tarafsızlığını sağlayamaması, üye ve başkan seçimlerin yeterince sağlıklı bir şekilde yürütülmemesi ve siyasi görüşlerin konsey işleyişine hakim olması olarak ortaya koyulabilir.

Mevzuat kaynaklı olan sorunlar ise; konseye bütçe, personel ve mekan sağlanmasının belediyenin uygun görmesine bırakılması, belediye ile kent konseyi arasındaki ilişkiye dair sınırların çizilmemesi, konsey kararlarının bağlayıcılığının olmaması, konseye yetki, sorumluluk ve denetim olanaklarının tanınmaması ve üye yapılanmasının sınırlayıcı yapısı şeklinde belirtilebilir.

Siyasal kültür problemi ise belki de en önemli sorundur. Katılım, birlikte yönetim, muhalefet etme, eleştirel olma gibi demokratik değerler toplumsal ve siyasal yapımızda yeterince benimsenememiş olmakla birlikte temsil sistemine sıkı sıkıya bağlılık sürmektedir. Neticesinde, halk gönüllülük noktasında çok istekli davranmamaktadır. Bu durum, katılımcı ve gönüllü olmayı ilke edinen kent konseyleri gibi mekanizmalara katılım noktasında olumsuz yansımaktadır. Öyle ki demokrasi platformu olan kent konseyleri, ülkemizin birçok yerinde kurulamamış veya kurulmuş ancak işlevsellik sağlayamamıştır. Ayrıca her şeyi devletten bekleme, kentsel sorunlarımıza sahip çıkmama gibi anlayışlar toplumsal hayatımızda yeni yeni çözülme sürecine girdiğini söylemek mümkündür. Bu yönde oluşturulmaya çalışılan bilinç ve duyarlılık yavaş yavaş gelişmeye, benimsenmeye ve güçlenmeye başlamaktadır.

Bu temel sorunlardan dolayı kent konseyleri yerel demokrasi sürecine kısmen katkı sağlamaktadır. Ülkemizdeki kurulmuş veya kurulması muhtemel olan kent konseyleri için gerek literatür taramalarından gerekse yapılan görüşmelerden edinilen bilgiler ışığında kent konseylerinin yerel demokrasi sürecine daha fazla katkı sağlayabilmesi adına şu öneriler getirilebilir:

1-) Öncelikle kent konseyi kurulmamış yerlerde kent konseylerinin kurulması, kurulan ancak işlevsellik kazanmayan kent konseylerinin ise güçlendirilmesi yoluna gidilmelidir.

2-) Bir siyasal liderlik (makam) koltuğuna dönüştürülmemesi için Kent Konseyi Başkanlığı'nın kaldırılıp, yerine Yürütme Kurulunun içinden seçilen ve her yıl değişen kent konseyi temsilcilerinin yürütmeyi sürdürmesi daha demokratik olacaktır.

3-) Kent konseyleri ile ilgili tanıtıcı ve bilgilendirici reklam, afiş, pano, stand vb. çalışmaların yapılması, kent konseylerinin gelişmiş web sayfaları kurmak suretiyle ulaşılabilir olmaları, kent konseylerinin sosyal medyayı (Twitter, Facebook, Instagram) aktif olarak kullanmaları ve sosyal medya üzerinde yapılan çalışmalar, etkinlikler, toplantı günleri ve tutanaklarının yayınlanması, halkın kent konseylerinden haberdar olmasını sağlayacaktır.

4-) Kent konseyinin öncelikle kendi içinde demokratikliğini sağlaması ve bu doğrultuda her kesime eşit mesafede olunması gerekir.

5-) Sivil toplumu güçlendiren ve kurumsallaşmasını sağlayan çalışmaların yapılması, parti siyasetinden uzak bir yapılanmanın oluşturulması ve farklı fikirlerin uzlaşım ilkesi çerçevesinde bir araya gelerek, işbirliği içerisinde kararların alınması sağlanmalıdır.

6-) Kent konseylerinin bütçe, personel vs. sıkıntılarının çözülmesi ve kent konseyinde alınan kararların yerel yönetim birimleri tarafından öncelikle dikkate alınması gerekir.

7-) Kent konseylerinin amacına uygun çalışıp çalışmadığını izlemek amacıyla konsey içinde denetim komisyonu oluşturmalı ve kent konseylerine halk katılımını özendirici faaliyetlerde bulunulmalıdır.

8-) Kent konseylerinin kente yönelik alt yapı projeleri, borçlanma ve stratejik plan süreçlerine katılımlarının sağlanması ve bu konuda yeterli teknik bilgiye sahip insanları bünyeye katmak veya teşvik etmek gerekmektedir.

9-) Kent konseyleri belediye başkanından, valisine; sanayiciden, memuruna; öğretmeninden, doktoruna; temizlik işçisinden, emeklisine ve ev hanımlarına kadar hayatın her alanına hitap etmek suretiyle temsil kabiliyetini artırması gerekir.

10-) Kent konseyleri olarak, kentin sorunlarına karşı duyarlı davranılması, yerel yönetimlerce alınan her kararın haftalık yürütme kurulu toplantıları ile masaya yatırılması, sürekli basın açıklamaları yapılmak suretiyle hem kent yöneticilerini düşünmeye sevk etmek hem de halkın harekete geçirilmesi sağlanmalıdır.

11-) Kent konseyi yürütme kurulu üyeleri seçilirken yoğun iş temposuna sahip insanlardan değil de daha çok konsey faaliyetleri ile meşgul olabilecek bireyler tercih edilmelidir.

12-) Engelliler, kadınlar, gençler, çocuklar, yaşlılar gibi dezavantajlı grupların konseye ulaşımı ve adaptasyonlarını sağlamaya yönelik çalışmalarda bulunulmalıdır.

13-) Yerel karar alma süreçlerinde yöneten-yönetilen ilişkilerinde etik değerlere uyulması ve benimsenmesine önem verilmelidir.

Son olarak, ülkemizde katılım kültürünün oluşmasına ve kentsel bilinçlenmenin sağlanmasına yönelik en önemli adımlardan biri “kent konseyleri” olmuştur. Bundan dolayı, yerel demokrasinin gelişimi adına kent konseylerini önemsemek, benimsemek ve fırsata dönüştürmek gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Arıkboğa, E. (1998). *Yerel Yönetimler, Katılım ve Mahalle Muhtarlığı* (Yayınlanmamış

Yüksek Lisans Tezi). *İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Çam, E. (1994). *Siyaset Bilimine Giriş*. İstanbul: Der Yayınları.

Çeçen, A. (1984). “Demokrasi ve İnsan Hakları”. *TODAIÉ Yayınları*, 5-6, 67-97.

Eryılmaz, B. (2015). *Kamu Yönetimi*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

- Fişek, K. (1977). *Yönetime Katılma*, Ankara: TODAİE Yayını.
- Görmez, K. Altınışik, H.U. (2011), “Yerel Demokrasi ve Kent Konseyleri”, Kent Konseyleri Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Keskin, E.B. (ed.), Bursa: Bursa Kent Konseyi Bilimsel Yayınlar Dizisi- 1, 30-50.
- Gözübüyük, A.Ş. (2006). *Türkiye'nin Yönetim Yapısı*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Hayek, F.V. (2005). “Demokrasi Nereye Gidiyor”. T. Akdemir (Çev.), (Ed.). C. C. Aktan (ed.), *Yeni Bir Siyasal Sistem Arayışı: Demokrasi, Poliarşi ve Demarşi*, Konya: Çizgi Kitabevi.
- Heywood, A. (2012). *Siyaset Teorisine Giriş*. İstanbul: Küre Yayınları
- İçişleri Bakanlığı. (2006). *Kent Konseyi Yönetmeliği*. Ankara: Resmi Gazete.
- İzci, İ. (2014). “Katılımcı Yerel Yönetim: Genel Bir Bakış”. *Katılımcı Yerel Yönetim*. SODEV (der.). Ankara: Kalkedon Yayınları.
- Kamu Yönetimi Araştırma Projesi. (1992). *Yerel Yönetimler Araştırma Grubu Raporu*. Ankara: TODAİE Yayını.
- Keleş, R. (1992), *Yerinden Yönetim ve Siyaset*, Cem Yayınevi, İstanbul.
- Lipson, L. (1993). “Demokrasinin Felsefesi”. Erdoğan. M. (çev.). *Sosyal ve Siyasal Teori Seçme Yazılar*, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Pustu, Y. (2005), “Yerel Yönetimler ve Demokrasi”, *Sayıştay Dergisi*, 57. 121-134.
- Sencer, M. (1981). *Yöntembilim Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını.
- Şaylan, G. (1998). *Demokrasi ve Demokrasi Düşüncesinin Gelişimi*. Ankara: TODAİE Yayını.

GÖRÜŞMELER

- Keskin, Enes Battal, Görüşme Notları, 26 Temmuz 2016.
- Soygüzel, Hasan, Görüşme Notları, 28 Haziran 2016.
- Başlar, Murat, Görüşme Notları, 23 Haziran 2016.